

תלמוד

רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: טעמיה דרבי לעזר: "דבר אל אהרן ואל בניו וגו', "אשר יקריב לי' לעולה" – הכל קרב עולה; "לרצונכם תמים זכר" – יכול אפילו עופות! – תלמוד לומר: "בבקר" – לא עופות.
 רבי ירמיה ורבי בון בר חייה הוון יתבין ואמריין: תמן אמר רבי יוחנן: טעמיה דרבי שמעון, שכן נקיבה שבעוף כשירה לבוא עולה, והכא הוא אמר הכן?!
 – אמר רבי יוסה: קיימתיה כהיא דאמר רבי שמואל בשם רבי זעורה: כל

אור לישירים

בין שהעולה באה מן הבקר, בין שהיא באה מן הכבשים, ובין שהיא באה מן העיזים; ויש לתמוד מן הכתוב: – לא עופות – שכתוב "בבקר", ועופות אינן בכלל בקר, ומכאן למדים, שאם נדבו עופות – לא יהיו הם עצמם לעולה. ולכן המקדיש נכסיו סתם והיו בהם עופות הראויים למזבח, אף על פי שהם ראויים לעולות – לא יקריב אותם עצמם לעולה אלא ימכרו לצריכי עולות ויביא בדמיהם עולות בהמה.

ומציעים סתירה (בדברי רבי יוחנן): רבי ירמיה (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור השלישי והרביעי) ורבי בון בר חייה (אמוראי ארץ ישראל בדור השלישי) הוון יתבין ואמריין: – היו יושבים ואומרים: תמן אמר – שם (במקום אחר, לעיל) אומר רבי יוחנן (גדול אמוראי ארץ ישראל בדור השני): טעמיה דרבי שמעון – טעמו (נימוקו) של רבי שמעון, שאם הפריש נקבה לעולתו – עושה תמורה, שכן נקיבה שבעוף (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'שכן מצינו נקיבה בעוף' (כמו לעיל)) כשירה לבוא עולה – אם הפריש בהמה נקבה לעולתו – חלה עליה קדושת הגוף, לפי שיש שם עולה על נקבה, שהרי אנו מוצאים עולת נקבה בעוף, והכא הוא אמר הכין?! – וכאן הוא (רבי יוחנן, כפי שהגיה לעיל ב"יפה עיניים") אומר כך (שהמקדיש נכסיו סתם והיה בהם עוף הראוי למזבח – יביא בדמיו עולה, שלא חלה עליו קדושת הגוף, אף על פי שהוא ראוי לעולה)!! (נמצא שדבריו של רבי יוחנן כאן סותרים את דבריו שלו עצמו לעיל!)

ומתרצים את הסתירה: אמר רבי יוסה (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור הרביעי): קיימתיה – קיימתי אותה (פירשתי את הדבר, יישבתי את הסתירה), כהיא (כהיא) דאמר – כמו (המימרה) ההיא שאומר רבי שמואל (אמוראי ארץ ישראל בדור הרביעי) בשם רבי זעורה (רבי זירא, מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור השלישי): כל שאינה יכולה (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'ראויה') ליקרב לא היא ולא דמיה – שאין אתה רשאי לא להקריב אותה עצמה ולא לפדותה במום ולהקריב דמיה,

חכמים, שהמעות הנותרות נמסרות לנדבת ציבור, אין עוד לבעל הקורבן שום חלק בה, אינו סומך עליה ואינו מביא עליה נסכים ונסכיה משל ציבור, אף על פי כוהן (סגנון התנאים, ויש לפרש: אף על פי שהוא כוהן) עבודתה ועורה של אנשי משמר (העובדים באותו השבוע בבית המקדש).

☆☆☆

תלמוד

מסבירים את טעמם של דברי רבי אלעזר: רבי אבהו (אמוראי ארץ ישראל בדור השלישי) אמר בשם רבי שמעון בן לקיש (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור השני) (ב"יפה עיניים" הגיה על פי המימרה להלן: 'בשם רבי יוחנן'): טעמיה דרבי לעזר: – טעמו (מקורו בכתוב) של רבי אלעזר: נאמר (בעניין בהמות בעלות מום): "דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אלם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנו ל'כל נדריהם ול'כל נדבותם אשר יקריבו לי' לעולה" (ויקרא כב, יח) – כל אדם שירצה להקריב קורבנו, כתשולם הן של נדר והן של נדבה שנדר ונדב להקריב עולה לה; ויש לתמוד מן הכתוב: – הכל קרב עולה – כל מה שהם נודרים ונודבים מדברים שמקריבים לה' – יהיה לעולה. מכאן למדים, שנכסים הראויים למזבח שהוקדשו סתם – יהיו לעולה, שבכתוב זה נאמר נדר ונדבה, והקדשת נכסים אף היא נדבה. ולכן המקדיש נכסיו סתם והיו בהם בהמות הראויות למזבח – יקריב אותן לעולה; ונאמר (בעניין זה): "לרצונכם תמים זכר" (ויקרא כב, יט) – כדי שיהיה קורבן העולה לרצון לבעליו, צריך שיהיה בלא מום ומן הזכרים בלבד. מכאן למדים, שאם נדבו זכרים – יהיו לעולה (הדברים שנאמרו כאן בטעמו של רבי אלעזר זהים לדברים שנאמרו לעיל בטעמו של רבי יהושע). – יכול – יכול אני לומר, אפילו עופות! – אולי יעלה על דעתך שאפילו נדבו עופות (תורים ובני יונה) – יהיו הם עצמם לעולה, שהרי עולה באה מן העוף, ולכן המקדיש נכסיו סתם והיו בהם עופות – הם עצמם ייקרבו עולות! – תלמוד לומר: – הכתוב מלמד לומר: "בבקר בפ'שבים ובעיזים" (שם) –